

**Вінницький державний педагогічний університет
імені Михайла Коцюбинського**

**ПРОГРАМА І КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ
*з фізичної реабілітації***

Галузь знань: 0102 Фізичне виховання, спорт та здоров'я людини

Спеціальність: 7.01020302 Фізична реабілітація *

денна форма навчання

ФАХОВЕ ВИПРОБУВАННЯ З ФІЗИЧНОЇ РЕАБІЛІТАЦІЇ

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Метою вступного випробування з фізичної реабілітації на ОКР «спеціаліст» є перевірка рівня знань і вмінь абітурієнтів (бакалаврів з фізичного виховання та фізичної реабілітації). Завданням вступного випробування з фізичної реабілітації є перевірка якості засвоєння абітурієнтами положень, які відображають механізми впливу на фізіологічні процеси в організмі людини засобів фізичної реабілітації, методичних принципів фізичної реабілітації, а також умінь застосовувати теоретичні та методичні положення з фізичної реабілітації у практичній діяльності реабілітолога.

Дана програма призначена для цілеспрямованої підготовки абітурієнтів до вступного випробування з фізичної реабілітації.

Зміст програми для вступних випробувань відповідає вимогам державної атестації фахівців за освітньо-кваліфікаційним рівнем «бакалавр».

Абітурієнт повинен:

- володіти глибокими конкретними знаннями з найбільш важливих закономірностей фізичної реабілітації;
- володіти засобами фізичної реабілітації, знати особливості впливу цих засобів на функціональний стан людини;
- вміти пов'язувати теоретичну підготовку з практикою фізичної реабілітації.

Зміст відповідей на теоретичні питання повинен бути послідовним, логічним, обґрунтованим, з розкриттям фізіологічного механізму дії засобів фізичної реабілітації на організм. Дотримання таких вимог свідчить про те, що абітурієнт самостійно розкриває конкретний зміст питання білету.

Білети рівноцінні за складністю питань та об'ємом інформації.

ЗМІСТ ПРОГРАМИ

РОЗДІЛ 1. ОСНОВНІ ПОНЯТТЯ ФІЗИЧНОЇ РЕАБІЛІТАЦІЇ

Визначення поняття “реабілітація”. Реабілітація як функціональне і соціально-трудове відновлення хворих та інвалідів. Аспекти реабілітації. Мета реабілітації. Завдання реабілітації. Види реабілітації. Завдання медичної реабілітації. Періоди медичної реабілітації. Загальна схема системи медичної реабілітації. Фізична реабілітація, як складова медичної реабілітації. Засоби фізичної реабілітації. Принципи поєднання засобів фізичної реабілітації. Центри фізичної реабілітації в Україні.

РОЗДІЛ 2. ОСНОВИ ЛІКУВАЛЬНОЇ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ (ЛФК)

Визначення поняття „ЛФК”. Короткий нарис розвитку ЛФК. Особливості ЛФК як лікувального засобу. Значення ЛФК в комплексному лікуванні. Засоби ЛФК та їх характеристика. Види занять та їх характеристика. Форми застосування ЛФК. Методи застосування фізичних вправ в ЛФК. Режим рухів для хворих. Методичні принципи ЛФК та їх характеристика. Структура занять з ЛФК. Фізіологічна крива. Завдання ЛФК.

РОЗДІЛ 3. ОСНОВИ ГІДРОКІНЕЗОТЕРАПІЇ

Визначення поняття “гідрокінеотерапія”. Вплив водного середовища на: ЦНС; серцево-судинну систему; опорно-руховий апарат; вестибулярний апарат. Особливості роботи м’язів у воді. Пристосування для проведення гідрокінезотерапії. Гігієнічні вимоги до басейнів і ванн. Допоміжні засоби. Тривалість процедури і курсу лікування. Протипоказання для застосування гідрокінезотерапії. Показання для застосування гідрокінезотерапії. Види фізичних вправ, що застосовуються в гідрокінезотерапії. Особливості

методики витягування хребта. Купання, плавання, малорухливі ігри у воді. Гігієнічні вимоги. Протипоказання.

РОЗДІЛ 4. ОСНОВИ МЕХАНОТЕРАПІЇ І ПРАЦЕТЕРАПІЇ

Визначення поняття “механотерапія”. Типи механотерапевтичних апаратів. Показання до механотерапії. Протипоказання до механотерапії. Поєднання механотерапії з фізіотерапевтичними процедурами і гідрокінезотерапією. Механотерапевтичні тренажери загальної дії. Показання до застосування тренажерів. Протипоказання до застосування тренажерів. Визначення поняття “працетерапія”. Засоби працетерапії. Фізіологічне значення працетерапії. Показання до застосування працетерапії. Протипоказання. Види працетерапії і їх мета.

РОЗДІЛ 5. ОСНОВИ ЛІКУВАЛЬНОГО МАСАЖУ

Поняття про масаж. Відомості про розвиток масажу, як лікувального і реабілітаційного засобу. Системи масажу. Види масажу. Механізм дії масажу на організм людини. Вплив масажу на: центральну нервову систему; шкіру; м'язи, сухожилля, суглоби; серцево-судинну й лімфатичну системи; дихання; кровотворну функцію; обмін речовин; травлення; виділення. Гігієнічні основи масажу. Протипоказання до застосування масажу; Методичні основи масажу. Схема загального масажу. Лікувальний масаж. Прийоми масажу. Особливості масажу при: ішемічній хворобі серця; гіпертонічній хворобі; гострому інфаркті міокарду; нейроциркуляторній дистонії; захворюванні артерій і вен нижніх кінцівок; бронхіальній астмі та емфіземі легень; невриті лицьового та трійчастого нервів.

РОЗДІЛ 6. ОСНОВИ ФІЗІОТЕРАПІЇ

Поняття про фізіотерапію. Основи фізіотерапії. Загальні завдання фізіотерапії. Вплив фізіотерапевтичних факторів на організм. Методи фізіотерапії:

- методи, засновані на використанні постійного струму низької напруги (гальванізація, медикаментозний електрофорез);
- методи, засновані на використанні імпульсних струмів (електросон, діадінамотерапія, інтерференція, електростимуляція);
- методи, засновані на використанні струмів високої частоти (дарсонвалізація);
- методи, засновані на використанні електричного поля (магнітотерапія, електричне поле ультрависокої частоти - УВЧ);
- методи, засновані на використанні механічних коливань (вібротерапія, ультразвукова терапія, світлолікування);
- водо- і теплолікування (грязелікування), баротерапія.

РОЗДІЛ 7. ФІЗИЧНА РЕАБІЛІТАЦІЯ ПРИ РІЗНИХ ЗАХВОРЮВАННЯХ СИСТЕМ ОРГАНІЗМУ

Фізична реабілітація при: гіпертонічній хворобі; ішемічній хворобі серця; бронхіальній астмі та емфіземі легень; пневмонії; плевриті; гастритах і виразковій хворобі шлунка; ожирінні; цукровому діабеті; остеохондрозі шийного відділу хребта; остеохондрозі грудного відділу хребта; остеохондрозі поперекового відділу хребта; сколіозі; плоскостопості; короткозорості.

**КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ
ВІДПОВІДЕЙ АБІТУРІЄНТІВ НА ФАХОВОМУ ВИПРОБУВАННІ**

У відповідності до Закону України „Про освіту” і Державної національної програми „Освіта” основним завданням вищої школи країни є забезпечення фундаментальної наукової, загальнокультурної, практичної підготовки фахівців, які визначатимуть темпи та рівень науково-технічного прогресу, сприятимуть утвердженню гуманістичних ідеалів, норм людського співжиття, формуванню інтелектуального потенціалу нації.

Нині важливого значення набуває якісна оцінка знань абітурієнтів, яка має відображати дійсний рівень підготовки вступників на ОКР «спеціаліст».

Атестаційною комісією встановлено такі критерії оцінки знань і умінь абітурієнтів на вступних випробуваннях з фізичної реабілітації:

90-100 балів виставляється тим абітурієнтам, які на основі принципу об’єктивності, у повній відповідності з програмою продемонстрували на екзамені бездоганні відповіді на всі поставлені питання. При цьому студент дає змістовні відповіді на додаткові і видозмінені питання. Така оцінка знань передбачає точність викладу матеріалу, високу культуру мовлення, вільне володіння термінами, вміння застосовувати знання принципів та законів на практиці. Абітурієнт повинен мати також загальний високий рівень грамотності, високу ерудицію і логічне мислення.

75-89 балів виставляється студенту, який грамотно викладає програмний матеріал, не допускає істотних помилок у відповідях на питання, вільно оперує матеріалом з курсу фізичної реабілітації, обізнаний з науковою літературою. Різниця з оцінкою в 90-100 балів полягає у тому, що знання студента певною мірою звужені, немає достатньої самостійної аргументації і доказів. Можливі й окремі несуттєві помилки, які у процесі бесіди студент самостійно виправляє. Культура мови повинна бути високою.

60-74 балів ставиться за недостатньо якісні знання всієї програми курсу фізичної реабілітації. Абітурієнт виявляє розуміння основних принципів застосування засобів фізичної реабілітації при різних нозологічних формах, проте проявляє мінімальну самостійність при викладенні матеріалу. Питання, на які дає відповіді, знає поверхнево, висновки робить невпевнено. Поверхнево ознайомлений з літературними джерелами з фізичної реабілітації, має обмежені знання фактичного матеріалу, допускає суттєві неточності, порушує послідовність у викладенні матеріалу. Культура мови є мінімально достатньою.

Менше 60 балів виставляється абітурієнту, який не засвоїв значної частини програмного матеріалу, допускає істотні помилки під час відповіді на питання або не дає їх зовсім. Не може відповісти на додаткові запитання.

**ЕКЗАМЕНАЦІЙНІ ПИТАННЯ
З ФІЗИЧНОЇ РЕАБІЛІТАЦІЇ**

1. Визначення поняття “реабілітація” і “фізична реабілітація”.
2. Мета і завдання реабілітації.
3. Методичні принципи реабілітації та їх характеристика.
4. Види реабілітації та їх характеристика.
5. Періоди і етапи реабілітації та їх характеристика.
6. Засоби фізичної реабілітації.
7. Визначення поняття «лікувальна фізична культура» (ЛФК).
8. Особливості ЛФК як лікувального засобу.
9. Засоби ЛФК та їх характеристика.
10. Форми застосування ЛФК, способи проведення занять, методи застосування фізичних вправ.
11. Режим рухів для хворих та їх характеристика.
12. Методичні принципи ЛФК та їх характеристика. Структура занять з ЛФК.
13. Завдання ЛФК в комплексному лікуванні хворих.
14. Визначення поняття «гідрокінезотерапія». Особливості впливу водного середовища на фізіологічні функції організму.
15. Пристосування і допоміжні засоби для проведення гідрокінезотерапії. Гігієнічні вимоги до них.
16. Показання і протипоказання для застосування гідрокінезотерапії.
17. Види витягування хребта методом гідрокінезотерапії. Тривалість однієї процедури і курсу лікування.
18. Плавання і купання, як лікувальний засіб гідрокінезотерапії. Дотримання методичних принципів і гігієнічних вимог при застосуванні плавання і купання.
19. Визначення поняття “масаж”. Види масажу.

20. Механізми (шляхи) впливу масажу на організм.
21. Вплив масажу на шкіру, м'язи, сухожилля, суглоби.
22. Вплив масажу на центральну нервову систему і на виділення.
23. Вплив масажу на серцево-судинну, лімфатичну й дихальну системи.
24. Вплив масажу на травлення, обмін речовин, кровотворну функцію.
25. Гігієнічні вимоги до приміщення та до оснащення масажної кімнати.
26. Гігієнічні вимоги до масажиста і до пацієнта.
27. Показання і протипоказання до застосування масажу.
28. Прийоми масажу та їх характеристика. Послідовність застосування масажних прийомів.
29. Різновиди гідромасажу, їх характеристика і методики застосування.
30. Характеристика точкового, баночного, вібраційного масажів. Методичні принципи застосування.
31. Механотерапія. Типи механотерапевтичних апаратів.
32. Характеристика механотерапевтичних апаратів локальної дії. Показання і протипоказання до їх застосування.
33. Характеристика механотерапевтичних апаратів загальної дії. Показання і протипоказання до їх застосування.
34. Працетерапія. Засоби і завдання працетерапії.
35. Фізіотерапія. Фізичні лікувальні чинники фізіотерапії. Загальні протипоказання до застосування фізіотерапевтичних методів.
36. Характеристика фізіотерапевтичних методів гальванізації та медикаментозного електрофорезу.
37. Характеристика фізіотерапевтичних методів електростимуляції, діадинамотерапії, ампліпульсометрії.
38. Характеристика фізіотерапевтичного методу дарсонвалізації.
39. Характеристика фізіотерапевтичних методів індуктотермії, НВЧ-терапії, магнітотерапії.
40. Характеристика фізіотерапевтичних методів інфрачервоного, ультрафіолетового та сонячного випромінювання.

41. Характеристика фізіотерапевтичних методів інфразвуку та ультразвуку.
42. Характеристика фізіотерапевтичного методу гідроаероіонотерапії.
43. Характеристика фізіотерапевтичного методу баротермії.
44. Застосування у фізіотерапії родонової води.
45. Загальна характеристика методів гідротерапії – душів і ванн.
46. Бальнеотерапія. Види мінеральних ванн.
47. Фізична реабілітація при гіпертонічній хворобі.
48. Фізична реабілітація при ішемічній хворобі серця.
49. Фізична реабілітація при бронхіальній астмі.
50. Фізична реабілітація при пневмонії.
51. Фізична реабілітація при плевриті.
52. Фізична реабілітація при гастритах і виразковій хворобі шлунка.
53. Фізична реабілітація при ожирінні.
54. Фізична реабілітація при цукровому діабеті.
55. Фізична реабілітація при остеохондрозі.
56. Фізична реабілітація при сколіозі.
57. Фізична реабілітація при плоскостопості.
58. Поєднання засобів фізичної реабілітації.
59. Фізична реабілітація при емфіземі легень.
60. Визначення толерантності до фізичних навантажень (ТФН) осіб з ішемічною хворобою серця. Розподіл на функціональні класи.

ЛІТЕРАТУРА

Основна:

1. Епифанов В. А. Лечебная физкультура и врачебный контроль : [Учебник для вузов] / В. А. Епифанов, Г. Л. Апанасенко. – М. : Медицина, 1990. – 368 с.
2. Мухін В. М. Фізична реабілітація : [Підручник] / В. М. Мухін. – К. : Олімпійська література, 2000. – 424 с.
3. Попов С. Н. Физическая реабилитация : [Учебник для вузов] / С. Н. Попов. – Ростов-на-Дону: Феникс, 2005. – 605 с.
4. Порада А.М. Основи фізичної реабілітації / Порада А.М., Солодовник Ю.В., Прокопчук Н.Є. – Київ, Медицина, 2008. – 246 с.
5. Язловецький В. С. Основи фізичної реабілітації : [Учебник для вузов] / В. С. Язловецький, Г. Е. Верич, В. М. Мухін. – Кіровоград, 2004. – 328 с.

Додаткова:

1. Дубровский В. И. Лечебная физическая культура : [Учебник для студентов вузов] / В. И. Дубровский. – М.: Гуманит. изд. Центр Владос, 1998. – 608 с.
2. Дубровский В. И. Спортивная медицина : [Учебник для студентов вузов] / В. И. Дубровский. – М. : Гуманит. изд. Центр Владос, 2002. – 512 с.
3. Гордон Н. Ф. Диабет и двигательная активность : [Навчальний посібник] / Н. Ф. Гордон. – К. : Олімпійська література, 1999. – 144 с.
4. Гордон Н.Ф. Заболевания органов дыхания и двигательная активность : [Навчальний посібник] / Н. Ф. Гордон. – К. : Олімпійська література, 1999. – 128 с.
5. Неттер Ф. Атлас анатомії людини /Френк Неттер; / за ред. проф. Ю.Б. Чайковського. – Львів: Наутілус, 2004. – 592 с.
6. Окамото Гері Основи фізичної реабілітації : [Навчальний посібник] / Окамото Гері. – Львів: Галицька видавнича спілка, 2002. – 325 с.
7. Панасюк Е. М. Загальна фізіотерапія і курортологія : [Навчальний посібник] / Е. М. Панасюк, Я. М. Федорів, В. М. Могилевський. – Львів: Світ, 1990. – 136 с.
8. Попов С. Н. Физическая реабилитация : [Учебник для вузов] / С. Н. Попов. Изд. 4-е. – Ростов н/Д: Феникс, 2006. – 608 с.
9. Физиотерапия / Под ред. М. Вейсса, А. Зембатового. – М.: Медицина, 1986.